

23.1.2022

לכבוד,

עו"ד עמית מררי
המשנה ליועמ"ש (משפט פלילי)
באמצעות טופס מקוון

ד"ר אביחי מנדלבליט
היועץ המשפטי לממשלה
באמצעות טופס מקוון

רב ניצב יעקב שבתאי
מפכ"ל המשטרה
בפקס: 02-5428118

ח"כ עומר בר-לב
השר לביטחון פנים
בדוא"ל: sar@mops.gov.il

שלום רב,

דחוף!

הנדון: שימוש לא חוקי של המשטרה באמצעי מעקב
ובקשה לפרסום מידע ובדיקת טענות נוספות

בהמשך לסדרת הכתבות שפורסמה בימים האחרונים בנושא הפעלת מעקב משטרתי לא חוקי אחר אזרחים ובהמשך להחלטת היועץ המשפטי לממשלה להקים צוות לבדיקת הנושא בכללותו, הרינו לפנות אליכם לפרט ולפרסם מידע באשר למערכות בהן משתמשת המשטרה, לנמק מדוע עצם הרכישה, ההחזקה והשימוש באמצעי מעקב אלה על-ידי המשטרה היא חוקית, וכן לבדוק טענות נוספות לשימוש לא חוקי שעושה המשטרה בכלים הטכנולוגיים שברשותה, כמפורט להלן:

1. בימים האחרונים התפרסמה סדרת כתבות באתר "כלכליסט" העוסקת בשימוש משטרתי באמצעי מעקב אחר אזרחים ותושבים, לרבות כאלה שאינם חשודים בעבירה כלשהי וללא כל צו שיפוטי. מעקב זה נעשה תוך פריצה לטלפונים ניידים ואיסוף מידע באמצעים טכנולוגיים מתקדמים ואף תוך שכירת שירותיהם של "האקרים" פרטיים. מהדיווחים עולה כי מערכת "פגסוס" של חברת NSO נרכשה על-ידי המשטרה כבר בשנת 2013 והיא מופעלת, באופן ממוסד, מערכתי ושיטתי באמצעות חטיבת הסייבר והמודיעין הטכנולוגית של המשטרה "סיגינט". כמו כן, תוארה שורה של מקרים בהם הופעלה המערכת או כלים טכנולוגיים אחרים, המעידים על דפוס פעולה שיטתי של המשטרה תוך חריגה ברורה ומפורשת מכל מסגרת חוקית קיימת וללא הוצאת צווים שיפוטיים כלשהם.
2. בתגובתה לכתבות, מסרה המשטרה גרסה מתגלגלת. תחילה, הכחישה המשטרה כל שימוש לא חוקי ונטען כי "המשטרה פועלת בהתאם לסמכויות המוקנות לה בחוק וככל שנדרש על פי צווי בית המשפט, במסגרת נהלים וכללים שנקבעו ע"י הגורמים המוסמכים. פעילות המשטרה בתחום זה

נמצאת תחת פיקוח ובקרה באופן רציף, על ידי היועץ המשפטי לממשלה וגורמים משפטיים חוץ ארגוניים נוספים. " (כלכליסט, 18.1.2022).

3. בהמשך, הצהיר מפכ"ל המשטרה כי הטענות נבדקות על-ידי המשטרה וכי חריגות שיימצאו יטופלו בהתאם אך בה בעת הדגיש כי "השימוש שלנו בכלים טכנולוגיים על פי דין יימשך, ומטרתנו היא אף להמשיך לפתח ולשדרג את הכלים הללו." (יהושע בריינר, "המפכ"ל באיגרת לשוטרים: המשטרה תחת התקפה, נמשיך לשדרג את הכלים הטכנולוגיים" **הארץ** 21.1.2022 <https://www.haaretz.co.il/news/politics/premium-1.10555645>).

4. במקביל, ביום 20.1.2022, שיגר היועץ המשפטי לממשלה מכתב למפכ"ל המשטרה ובו הצהיר על החלטתו להקים צוות לבדיקת הנושא בכללותו, בראשו תעמוד המשנה ליועמ"ש (משפט פלילי), גבי עמית מררי. במסגרת זו, נכתב כי לידי היועץ המשפטי לממשלה התקבלו הבהרות ותשובות מטעם ראש אגף חקירות ומודיעין לפנייה בעניין זה ונמסר מידע וחומרים רלוונטיים נוספים.

5. ואולם, עד כה, מלבד הטענות הכלליות והמעורפלות כי השימוש המשטרתי באמצעים טכנולוגיים מתקדמים "נעשה על פי דין", לא פורסם כל מידע, הבהרות או פירוט באשר לאותם מערכות וכלים אותם מפעילה המשטרה כלפי אזרחים ותושבים, לא פורסמו התשובות והחומרים שנמסרו ליועץ המשפטי לממשלה ולא נשמע כל נימוק באשר לעצם חוקיות רכישת אותם אמצעים טכנולוגיים מתקדמים והפעלתם על-ידי המשטרה.

6. הכחשת הטענות לקיומה של פעילות מעקב לא חוקית על ידי המשטרה שאינו מלווה בהסבר המניח את הדעת או מידע מספק, אינו חדש. ביום 14.12.2020 פנינו אל המשטרה, השר לביטחון פנים והיועץ המשפטי לממשלה, בעקבות פרסומים בתקשורת בעניין קיומה של מערכת משטרתית חשאית לניטור נתוני תקשורת ומעקב כללי ברשת. באותו מקרה, ביקשנו להפסיק את השימוש הלא חוקי במערכת, להבהיר את מקור הסמכות הנטען לשימוש בה וכן למסור לידינו מידע אודותיה.

7. במענה שקיבלנו מהייעוץ המשפטי למשטרה ביום 28.12.2020 נטען, באופן דומה לטענות שהועלו גם הפעם בעניין המעקב אחר אזרחים ותושבים שלא כחוק, כי פעילות המשטרה לאיסוף נתונים נעשית אך ורק בהתאם להוראות החוק, ובכלל זאת המסלולים הקבועים בחוק האזנת סתר, תשל"ט-1979 וחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה ונתוני תקשורת), תשס"ח-2007.

== פנייתנו מיום 14.12.2020 ותגובת הייעוץ המשפטי למשטרה מיום 28.12.2020 מצורפות למכתב זה.

8. הישנות הדיווחים בנושאי שימוש בכלים טכנולוגיים שונים, לרבות תוכנת פגסוס, לביצוע מעקב אחר אזרחים ותושבים באופן לא חוקי, מגבירה את החשש כי המשטרה פועלת בניגוד להוראות החוק, הן לאיסוף מידע על אזרחים והן להפעלת מערכת ניטור חשאית, תוך הכחשת עצם קיומה של הפעילות הלא חוקית כאמור וטשטוש הפרטים, המנגנונים והאמצעים בהם נוקטת המשטרה לביצוע המעקב.

9. החשיפות שתוארו בשורת הכתבות שפורסמו בכלי התקשורת כוללות תיאורים של מקרים ספציפיים בהם התבצע המעקב ומצביעות על פעילות לא חוקית ושיטתית של המשטרה לאיסוף מידע באמצעים טכנולוגיים, חרף ההכחשות החוזרות ונשנות. פרקטיקה זו, כך מסתמן, גובתה בהוצאת חיסיון להכשרתה בדיעבד. אך היום נחשף כי המשטרה חדרה, בשלושה מקרים שונים, למכשירים הניידים של ראשי רשויות ובני משפחותיהם, ללא צווים או ראיות כלשהם ותוך שימוש בתוכנת פגסוס ואמצעים אחרים (ראו: תומר גנון, "ראשי ערים ובני משפחתם 'הודבקו' בפגסוס ללא ראיות" **כלכליסט** 23.1.2022 https://www.calcalist.co.il/local_news/article/b1f9ujcat).

10. ניכר כי הפגיעה החריפה והחמורה בזכויות ובחוק הנובעת מפעילות מעקב כאמור מובנת לכל ואין צורך להכביר במילים בעניין זה. בפנייתנו מיום 14.12.2020 פירטנו באשר לפגיעה החוקתית בזכויות ואי חוקיות הפעלת מערכת ניטור ואיסוף מידע ללא סמכות ושלא בהתאם למסלולים המתוחמים הקבועים בחוק. **נבקשכם לראות בטענות המשפטיות העקרוניות שהעלינו שם כחלק בלתי נפרד ממכתב זה.**

11. בקליפת אגוז, נדגיש, כי הפגיעה בזכויות היסוד מקבלת משנה תוקף נוכח החשאיות שאופפת את פעילות המשטרה והיעדר כל שקיפות אפקטיבית בהקשר זה ואף תוך הכחשת הטענות המתוארות באופן חוזר ונשנה בתקשורת. האמור רק מגביר את החשש כי המשטרה עושה שימוש לא חוקי באמצעים שברשותה. כבר הודגש בפסיקה שהפעלת מערכת חשאית וכופה מעמיקה את הפגיעה בזכות החוקתית לפרטיות ("הפגיעה בפרטיות במקרה דנן היא קשה במיוחד [...] נוכח העובדה) שמדובר במנגנון כופה ששקיפותו אינה מלאה" פס' 37 לפסק דינה של הנשיאה חיות ב-בג"ץ 2109/20 עו"ד שחר בן מאיר נ' ראש הממשלה (פורסם במאגרים, 26.04.2020)).

12. עוד נחדד, בהקשר זה, כי מהדיווחים עולה שהמשטרה רכשה את תוכנת פגסוס כבר בשנת 2013 והיא עושה בה שימוש מערכתי בעבודתה השוטפת בשבע השנים האחרונות. כידוע, אמצעי טכנולוגי זה מנצל ליקויי אבטחה על מנת לאפשר פריצה לטלפונים הניידים של כל אדם ללא ידיעתו וללא הסכמתו. תוכנה זו מאפשרת, בין היתר, גישה ושלפיה של כל החומרים המאוחסנים בטלפון הנייד וכן אפשרות לעשות שימוש בזמן אמת במצלמת הטלפון ולצפות במסך הטלפון ללא כל סימן נגלה לעין.

13. ברי, כי יכולות טכנולוגיות אלה הן חריגות, קיצוניות ופוגעניות ביותר ומפרות שורה של זכויות חוקתיות, לרבות הזכות לפרטיות, הזכות לכבוד, חופש הביטוי והזכות להליך הוגן. לא בכדי, הכריז הממשל האמריקאי לאחרונה על חברת NSO כחברה שפועלת בניגוד ל"אינטרס הלאומי" שלו. ואולם, מלבד הפגיעה הקשה בזכויות החוקתיות הנלוות לשימוש במערכת פגסוס, הרי שהפעלת מערכת זו כשלעצמה היא לא חוקית באופן מובהק, שכן **למשטרה אין כל סמכות חוקית בדין, לא כל שכן סמכות מפורשת וברורה כנדרש, המאפשרת לה לרכוש ולהפעיל מערכת מעקב כה חריגה וכה פוגענית.** האמור מקבל משנה חומרה נוכח העובדה שהמשטרה עושה שימוש לא חוקי כאמור אף נגד אנשים שאין בהכרח ראיות או חשדות נגדם וללא כל פניה לערכאות.

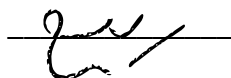
14. **לאור כל האמור לעיל, נבקשכם לנקוט בצעדים הבאים באופן מידי –**

א. **לפרט ולהסביר מהן המערכות הטכנולוגיות שנרכשו מחברת NSO וכיצד משתמשת בהן המשטרה לצורך מעקב, ניטור או איסוף מידע;**

ב. **להתייחס לאי החוקיות הכרוכה ברכישת, החזקת ושימוש בתוכנת "פגסוס" על-ידי המשטרה;**

ג. **למסור לידינו העתק מהנהלים והכללים עליהן נסמכת המשטרה, לטענתה, לביסוס פעילותה בנושא זה;**

ד. **לבדוק את הטענות הנוספות לקיומה של מערכת ניטור חשאית, כמפורט בפנייתנו מיום 14.12.2020.**

רביע אגבריה, עו"ד

העתק :

Ombudsman@mevaker.gov.il ומייל yoamash@police.gov.il : במייל, מבקר המדינה, באמצעות טופס מקוון וכן במייל